

**Trijntje Boes &
Robert Vinkenburg**

Tamar

Het meisje van Marken

Voorwoord

'Doe mij recht, o God, en voer mijn rechtszaak; bevrijd mij van het volk zonder goedertierenheid, van de man van bedrog en onrecht.'

PSALM 43:1

Dit boek had ik nooit willen schrijven. Liever had ik Tamar in mijn armen gehad. Dan was er geen boek geweest. Geen onderzoeken, geen dossiers, geen rechtszaak en geen jarenlang slepende zoektocht naar antwoorden. Dan had Tamar haar leven geleefd en had ik haar volwassen zien worden. Dan had zij haar dromen kunnen volgen en was zij de wereld gaan ontdekken, zoals zij zo graag wilde.

Maar op 25 juli 2020 verloor ik mijn lieve Tamar.

Wanneer mensen mij vragen wie Tamar was, denk ik aan mijn dochttertje dat maar veertien mocht worden. Ik denk aan haar liefde, haar levenslust, haar humor en haar sportiviteit. Ik denk aan die mooie baby, haar aanhankelijkheid, aan de vakanties samen, aan de gesprekken die wij voerden tijdens wandelingen over de dijk en 's avonds voor het slapen gaan. Ik zie haar voor me op de bank thuis, spelend met vriendinnen, of lachend om iets omdat ze overal de humor van inzag. Ik zie ook haar serieuze blik.

Dat is de Tamar die ik wil dat de lezer leert kennen.

Na haar overlijden merkte ik hoe snel een mensenleven kan worden teruggebracht tot een gebeurtenis. In de media werd zij het meisje van Marken dat langs de dijk werd gevonden. In onderzoeken werd zij het dossier met de naam

TGO Smid. In juridische procedures werd zij een zaak. Dat is begrijpelijk. Onderzoekers moeten onderzoeken, rechters moeten oordelen en journalisten moeten verslag doen van wat er is gebeurd. Maar voor ons bleef zij boven alles Tamar: dochter, zusje, kleindochter, nichtje, vriendin.

Haar leven moet centraal staan.

Ik wilde haar liefde vastleggen. Niet alleen voor de mensen die haar hebben gekend, maar ook voor iedereen die haar naam alleen kent uit artikelen, rapporten, juridische documenten of van televisie. Achter al die stukken en beelden schuilt dat meisje van vlees en bloed. Dat meisje met dromen, talenten en een toekomst die nog helemaal openlag.

Tegelijkertijd kan ik haar verhaal niet vertellen zonder te schrijven over wat er na haar overlijden gebeurde. Met haar dood kwam ik in een wereld terecht waarvoor ik niet gekozen had. Ik kreeg vragen die nooit meer uit mijn leven verdwenen. Sommige vragen kregen uiteindelijk een antwoord. Andere bleven jarenlang boven de zaak hangen. Ik kwam terecht in een wereld van politieonderzoeken, deskundigenrapporten, processen-verbaal, juridische procedures en in mijn ogen onlogische afwegingen. Ik sprak met agenten, officieren van justitie, onze advocaat, onderzoekers en rechters. Ik las stukjes van dossiers en rapporten over mijn dochtertje waarvan ik nooit had gedacht dat ik ze ooit zou moeten en kunnen lezen.

Daarbij heb ik veel betrokken mensen ontmoet die hun werk naar eer en geweten probeerden te doen. Tegelijkertijd heb ik ervaren hoe moeilijk het kan zijn om als nabestaande antwoorden te krijgen op vragen die voor jou van wezenlijk belang zijn. Soms voelde ik mij gehoord, maar vaker niet. Soms leek er vooruitgang te worden geboekt, maar werd je daarna weer keihard teruggeworpen. Er waren momen-

ten waarop ik dacht dat de waarheid dichterbij kwam, dat ik licht en hoop voelde, gevolgd door periodes waarin alles weer leek vast te lopen. Dan voelde ik de scherpe pijn van die dolk weer en werd alles opnieuw volledig zwart.

Wat begon als een zoektocht groeide uit tot een jarenlang gevecht om duidelijkheid te krijgen over wat er met Tamar was gebeurd en hoe daarna met haar zaak en ons werd omgegaan. Die strijd heb ik nooit gevoerd uit wraak. Geen enkele uitspraak, geen enkel rapport en geen enkele procedure kan mijn dochter terugbrengen. Wat mij drijft, is het vinden van de waarheid en rechtvaardigheid. Ieder kind dat door toedoen van een ander om het leven komt, heeft recht op een zorgvuldig en eerlijk onderzoek en ouders hebben het recht om vragen te blijven stellen wanneer belangrijke antwoorden ontbreken en uitblijven.

Na Tamars overlijden begon ik met het opschrijven van wat er allemaal gebeurd was, vooral met de intentie om niets te vergeten. Een Holocaustoverlevende gaf mij het cruciale zetje om er een boek van te maken: 'Trijntje, schrijf een boek over Tamar. Je doet dat niet voor een ander, maar voor Tamar.'

Omdat ik al jaren contact had met *Telegraaf*-journalist Robert Vinkenburg, heb ik hem gevraagd om me te helpen. Een half jaar werkten we samen aan dit boek. Ik heb de emotionele taart gebakken, Robert maakte hem verder op en maakte hem snijklbaar. Een mooie bundeling van kracht en kennis.

Robert was er als journalist al op de dag van Tamars overlijden. In de jaren daarna kruisten onze wegen op verschillende momenten en ontstond er een vertrouwensband. Waar ik schrijf vanuit mijn herinneringen, mijn verdriet en de liefde voor Tamar, kijkt een journalist met wat meer af-

stand naar de gebeurtenissen. Dat helpt om ingewikkelde onderzoeken, procedures en ontwikkelingen begrijpelijk te maken voor de lezer. Ik heb weleens tegen hem gezegd dat onze ontmoeting misschien wel zo heeft moeten zijn. God zet mensen op mijn pad. Niet omdat daarmee iets van het verlies verdwijnt, maar omdat het mij helpt. Ik kreeg onbewust de mensen om mij heen die mij verder konden helpen in deze strijd. Ik voel de hulp van boven zonder dat ik er continu om hoef te vragen.

De woorden uit *Psalm 43* – ‘Doe mij recht, o God, en voer mijn rechtszaak’ – zeggen genoeg. Ooit zal deze Psalm uitkomen: de waarheid, zorgvuldigheid en recht; eerlijkheid boven een eenzijdige tunnelvisie.

Dit boek is daardoor meer dan een verhaal over verlies. Het is een boek over liefde, herinnering, moed en volharding. Het gaat over de mooie jaren die wij met Tamar mochten beleven, maar ook over de moeilijke jaren die volgden nadat wij afscheid van haar moesten nemen. Het gaat over een meisje uit Marken dat veel te jong overleed en over mij als moeder die weigerde haar dochter te laten verdwijnen in een dossier of achter een krantenkop.

Boven alles hoop ik dat de lezer Tamar leert kennen zoals wij haar kenden, zoals zij werkelijk was. Een meisje dat geliefd was, dat wordt gemist en dat nog iedere dag voortleeft in de herinneringen van de mensen die van haar houden.

Dit is een monument voor Tamar.

Ons meisje van Marken. Mijn mooiste en liefste meisje. Mijn Tamar.

Trijntje Boes

Hé mem, je bent er

Vrijdag 24 juli 2020 begon als een gewone vakantiedag. Ik had een lunchafspraak met een collega. Omdat het zomervakantie was, had ik die afspraak bewust ingepland op een moment dat Jan thuis was. Door de jaren heen hadden we ons leven zo georganiseerd dat er vrijwel altijd één van ons thuis was. Als wij moesten werken, pasten bessies en bappes op. Schoolvakanties waren er om te kunnen uitslapen en spelen.

Tegen het einde van de ochtend reed ik naar mijn collega. Sinds de coronapandemie werkte iedereen verplicht thuis. We zagen elkaar nauwelijks meer in het echt. Juist daarom was het prettig om elkaar weer eens te spreken. We begonnen buiten in de tuin, maar verhuisden later naar de terrasoverkapping omdat de zon te fel werd. We praatten over werk en over de bijzondere tijd waarin we leefden. Het was een ontspannen zomermiddag.

Rond drie uur stapte ik weer in de auto om naar huis te rijden. Toen ik op mijn telefoon keek, zag ik een WhatsApp-bericht van Tamar: *Waar ben jij?*

Ik antwoordde dat ik bij een collega was en vroeg of ik dat niet de dag ervoor had verteld. Het bericht verbaasde me een beetje. Pas later begreep ik waarom ze het had gestuurd.

Toen ik thuiskwam zei Jan lachend dat hij Tamar had wijsgemaakt dat ik naar een therapeut was gegaan om te vragen hoe je pubers op tijd naar bed krijgt. Tamar had dat blijkbaar serieus genomen. De nacht ervoor had Jan haar namelijk om vier uur 's nachts achter haar laptop betrapt.

Hij was wakker geworden omdat hij naar het toilet moest en had licht zien branden in haar kamer. Toen hij de deur opendeed zat Tamar achter haar bureau. Dat was opmerkelijk, want toen ik eerder die avond naar bed was gegaan, had ik gezien dat ze haar laptop had afgesloten, haar tanden had gepoetst en in bed lag. Haar kamer was donker geweest.

Ik zette de wifi 's nachts altijd uit. Niet omdat ik streng wilde zijn, maar omdat ik vond dat iedereen moest slapen. Nadat Jan haar had betrapt, sprak hij haar daar midden in de nacht op aan. Daar werd ik wakker van en ik ben naar beneden gegaan om te controleren of de wifi nog uitstond. Die bleek aan te staan. Dat moet zij hebben gedaan nadat wij waren gaan slapen. Onze slaapkamer lag vlak bij de trap. Als ze eerder naar beneden was gegaan, hadden we dat waarschijnlijk gehoord.

Die nacht heb ik tegen haar gezegd dat ik haar laptop de volgende avond om twaalf uur zou innemen. Niet als straf, maar omdat ze zelf blijkbaar moeite had om op tijd te stoppen.

Terwijl ik die middag naar huis reed, stuurde ik Tamar een bericht dat ik onderweg even langs een tuincentrum zou gaan om een grote plant voor de woonkamer te kopen.

Om half vijf kwam ik thuis. Ik zette de plant in de keuken neer en hoorde Tamar roepen: 'Hé mem, je bent er.'

Ze zat in de woonkamer op de bank met haar benen opgetrokken onder zich. Ze zei dat ze zich verveelde. Waarom weet ik niet, maar op dat moment voelde ik dat ik haar een knuffel moest geven. Ik liep naar haar toe, sloeg mijn armen om haar heen en gaf haar een kus. Dat mocht eigenlijk alleen ik. Bij anderen draaide Tamar meestal haar hoofd weg en dan reageerde ze met een afwerend 'jakkas'.

Jan was intussen boven bezig met het schilderen van de deurkozijnen. We hadden nieuwe deuren besteld voor de bo-

venverdieping en hij wilde alles alvast netjes afwerken.

Ik vroeg Tamar of ze nog met iemand had afgesproken die middag. Ze zei dat niemand iets wilde doen en dat ze blij was dat ik weer thuis was. Dit was gewoon een moeder die thuiskwam na een middag weg en een dochter die zich verveelde. Pas achteraf kreeg het moment betekenis.

Later hoorde ik van haar vriendin Dewi dat ze oorspronkelijk wel plannen had gehad voor die vrijdagavond om samen een film te kijken op Tamars kamer. Gewoon een Netflix-avond zoals ze wel vaker deden.

Die afspraak ging uiteindelijk niet door. De deur van Tamars slaapkamer was namelijk uit de sponning gehaald vanwege het schilderen van de kozijnen. Tamar vond dat prima. Ze hield van veranderingen in huis. Maar zonder deur had ze geen privacy en daarom had ze de filmavond een dag uitgesteld.

Op dat moment leek dat een onbelangrijk detail. Maar in het licht van wat later die dag zou gebeuren, krijgen gewone gebeurtenissen een heel andere betekenis. Ook die deur hoorde daarbij. Zonder dat schilderwerk was Dewi waarschijnlijk die vrijdagavond langsgekomen. Dan hadden ze een film gekeken en was de avond heel anders verlopen.

Het zijn precies dit soort *What if*-gedachten die zich na een verlies voortdurend opdringen. Wat als dit anders was gegaan? Wat als dat niet was gebeurd?

Ik heb inmiddels geleerd dat deze vragen zinloos zijn. Ze brengen je niet verder, er zijn geen antwoorden.

De vrijdagavond liep verder zoals zoveel avonden daarvoor. Tamar deed wat oefeningen buiten met behulp van een fitnessprogramma op haar laptop. Ik gaf intussen de plantjes water.

We konden niet vermoeden dat binnen enkele uren ons leven voorgoed aan gruzelementen zou liggen.

Vrijdagnacht

Toen ik rond middernacht naar boven liep om te gaan slapen, herinnerde ik mij dat ik had aangekondigd dat ik haar laptop zou innemen. Tamar zat niet achter haar laptop maar stond in de badkamer voor de spiegel. 'Ik neem je laptop mee, je krijgt hem morgen weer terug.' Tamar zei: 'Please, please, mag ik nog iets zien?' Ik gaf haar nog een kwartiertje en nam daarna de laptop mee. Tot mijn verbazing reageerde ze: 'Nou, dan ga ik toch de hele nacht op mijn mobiel zitten?!' Dat antwoord had ik niet verwacht. Normaal gesproken was Tamar behoorlijk goed voor rede vatbaar.

Haar telefoon lag op haar nachtkastje. Omdat ik geen verrassingen wilde, pakte ik die ook en zei dat ze ook die de volgende ochtend terug zou krijgen. Ik maakte me daar eerlijk gezegd niet veel zorgen over. Tamar was geen vroege vogel.

Pas maanden later ben ik gaan zoeken naar een verklaring voor haar opstandige reactie die avond. Was het de reactie van een puber die haar zin niet kreeg? Of had ze misschien online met iemand afgesproken? Was er iets wat ze nog wilde opzoeken? Keek ze ergens naar uit waarvoor die laptop belangrijk was? Zo'n half jaar na haar overlijden ben ik haar WhatsApp-berichten gaan bekijken, maar ik kon daar geen enkele aanwijzing vinden. Wel zag ik oudere gesprekken met vriendinnen midden in de nacht. In een ervan vroeg Tamar wat anderen deden als ze 's nachts honger kregen. Ze schreef dat ze niet naar beneden durfde omdat ze bang was haar ouders wakker te maken.

De recherche heeft haar laptop en telefoon meegenomen voor onderzoek en heeft alles uitgelezen. Maar antwoord op mijn vragen kreeg ik nooit en zal ik ook nooit meer krijgen. Het zijn van die kleine vragen die voor een moeder van belang zijn, maar voor een strafrechtelijk onderzoek niet relevant.

Wat ik wel weet, is dat het coronatijd was. Zoals zoveel gezinnen waren wij door de lockdowns ineens veel afhankelijker geworden van schermen dan daarvoor. Toen de scholen sloten hadden we voor Tamar een laptop moeten kopen. De lessen vonden online plaats en zonder computer was onderwijs onmogelijk geworden.

Misschien speelde dat allemaal mee. Misschien ook niet. Sommige puzzelstukjes van die nacht zullen nooit op hun plaats vallen.

De laptop waar die nacht uiteindelijk zoveel om te doen was, stond nog maar een paar maanden op Tamars kamer.

Vóór de komst van corona had ze geen eigen computer nodig. Ruben had een laptop, vooral om op te gamen, Aron gebruikte een oude laptop van ons en Tamar maakte haar huiswerk meestal op de vaste computer beneden in de woonkamer. Daar keek ze ook YouTube-filmpjes of speelde een spelletje. Dat veranderde allemaal in maart 2020 toen Nederland op slot ging.

Leraren en leerlingen waren niet voorbereid op online onderwijs. Ineens had iedereen thuis een computer nodig. Ik werkte vanuit huis, Tamar moest haar lessen online volgen en Jan had ook apparatuur nodig voor zijn werk. We kwamen simpelweg computers tekort. En dus kochten we voor Tamar een laptop die was bedoeld voor school en daardoor automatisch op haar slaapkamer kwam te staan.

Inmiddels weet ik dat corona voor heel veel kinderen

een moeilijke tijd was. Tamar verveelde zich veel meer dan daarvoor. Haar zwemtrainingen vielen weg. Wedstrijden werden afgelast. Twee vaste avonden per week verdwenen uit haar agenda en ook de weekenden zagen er ineens anders uit. Afspreken met vriendinnen werd ingewikkelder. Toen ik school mailde met de vraag of er niet wat meer werk kon worden aangeboden, kreeg ik te horen dat ze prima op schema liep. Daar had school natuurlijk gelijk in, maar daarmee was de verveling niet verdwenen.

Daarom probeerde ik haar in beweging te houden. Ze ging online fitnesslessen volgen en daarvoor kochten we zelfs een speciale outfit. Daarnaast ging ze met mij hardlopen zodat ze haar conditie op peil kon houden voor als het zwemmen weer zou beginnen. De eerste keer ging Tamar veel te enthousiast van start. Aan het einde van de route was ze vuurrood aangelopen. Zwemmen bleek toch iets anders dan hardlopen. Daarna pakte ze het rustiger aan. Na een paar keer liep ze soepeler dan ik.

We wandelden ook veel samen over de dijk. Soms pakte zij haar skateboard en fietste ik ernaast. Regelmatig trokken we samen Waterland in op skates. Dan stopten we onderweg ergens voor een drankje of een ijsje.

Tamar hield van buiten zijn, daarom verbaasde het mij zo dat die laptop die vrijdagavond ineens zo belangrijk was.

Toen ik haar rond middernacht zei dat ik haar laptop meenam, reageerde ze veel heftiger dan ik had verwacht. Ik had haar de avond ervoor immers al aangekondigd dat ik dat zou doen omdat ze midden in de nacht achter haar scherm had gezeten.

Ze werd boos.

Ik bleef bij mijn besluit, omdat ik vind dat kinderen 's nachts moeten slapen. Bovendien maakte ik mij zorgen over

wat er online allemaal gebeurde. Veertienjarige meisjes zijn nieuwsgierig en nog naïef. Niet iedereen die contact zoekt heeft goede bedoelingen.

De jongens gingen naar bed. Jan ook. Ik bleef beneden zitten. Ik wilde zeker weten dat Tamar ook naar bed zou gaan.

Hoe laat het precies was weet ik niet meer, maar het was al nacht. Het zal een uur of één zijn geweest. Ik hoorde haar de trap afkomen. Ze liep richting de schuur.

Ik dacht dat ze misschien een banaan wilde pakken van de fruitschaal, maar ze kwam terug met haar jas en haar hardloopschoenen aan en de sleutel van de achterdeur in haar hand. Ze zei dat ze naar buiten ging.

Ik liep naar haar toe, stak mijn hand uit en zei: 'Hier die sleutel.'

Zonder discussie gaf ze hem af. Daarna liep ze weer naar boven.

Ik dacht dat het daarmee klaar was, maar nog geen paar minuten later kwam ze weer naar beneden. Deze keer liep ze naar de bijkeuken.

Ik hield haar tegen, pakte haar voorzichtig bij haar armen vast en keek haar aan.

'Waarom doe je nou zo moeilijk? Je krijgt die laptop en telefoon morgenochtend gewoon terug. We zijn niet boos. We willen alleen dat je gaat slapen.'

Plotseling draaide ze zich om, rende naar de achterdeur en vloog naar buiten. Pas later begreep ik dat ze naar boven was gegaan om haar eigen sleutel uit haar schooltas te halen. En weg was ze. Binnen enkele seconden was ze verdwenen.

Ik rende naar boven, pakte mijn telefoon, trok mijn jas en schoenen aan, sprong op mijn fiets en ging achter haar aan.

Mijn eerste gedachte was dat ze de route zou lopen die wij

zo vaak samen hadden gewandeld en hardgelopen. Ik fietste richting de haven en sloeg rechtsaf. Dat was de meest logische kant op. Daar brandde nog licht.

Ik zag haar nergens.

Ik keerde om en kwam langs een restaurant waar enkele medewerkers na sluitingstijd buiten zaten. Ik stapte af en vroeg of ze een meisje in een witte jas hadden zien lopen.

Ze wezen naar de andere kant van de haven.

Ik fietste verder. Naar het zwemstrandje. Naar het monument bij de haveningang. Overal waar ik dacht dat een boos veertienjarig meisje misschien zou kunnen zitten.

Bij het zwemstrandje keek ik nog naar de omringdijk. Ik vroeg mij af of ze daarheen zou zijn gegaan. Maar het was aardedonker. Als ik die kant op keek zag ik uitsluitend een zwart gat. Nee, dacht ik, daar gaat ze niet heen. En dus fietste ik verder het dorp in. Ik reed daarna zelfs twee keer dat deel van de omringdijk af en zocht vervolgens opnieuw door het dorp. Uiteindelijk fietste ik naar huis om te kijken of ze misschien alweer terug was gekomen.

Dat was niet zo.

Ik maakte Jan wakker.

‘Je moet komen helpen. Tamar is de deur uitgegaan. Ik heb overal gezocht, maar ik kan haar niet vinden.’

Hij kleedde zich aan, pakte zijn fiets en ging op pad.

Terwijl hij de omringdijk afzocht, bleef ik in de buurt zoeken. Jan fietste zelfs richting de toegangsweg naar Marken. Daar besloot hij terug naar huis te gaan om de auto te pakken.

Toen hij thuiskwam, stond ik daar ook weer. Nog steeds zonder Tamar.

Hij pakte de autosleutels. ‘Ik ga richting Monnickendam. Op Marken hebben we inmiddels alle hoofdwegen gehad.’

[lees verder in het boek]